

LIBRIS

Jurisprudență

Irina Albușel
Cristiana Budileanu

Proprietate intelectuală

Drepturi de autor. Mărci. Brevete

Jurisprudența C.J.U.E.
în procedura trimiterilor preliminare

Volumul I

Editura
Hamangiu
2016

**Irina Albușel
Cristiana Budileanu**

Proprietate intelectuală Drepturi de autor. Mărci. Brevete

**Jurisprudența C.J.U.E. în procedura
trimiterilor preliminare**

Volumul I

**Editura
Hamangiu
2016**

Cuprins

Capitolul 1. Procedura trimiterilor preliminare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene de către instanțele naționale.	
Cuvânt introductiv	1
Capitolul 2. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în procedura trimiterilor preliminare în materia proprietății intelectuale	4
I. Drepturi de autor și drepturi conexe	4
1. Încălcarea drepturilor asupra unei opere audiovizuale. Daune-interese. Modalități de calcul. Valoare forfetară. Prejudiciu moral	4
2. Drept de autor. Drept de reproducere și compensația echitabilă pentru titularii dreptului de autor în ceea ce privește „copia privată”. Determinarea competenței instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă	8
3. Comunicare publică. Instalarea de televizoare de către operatorul unui centru de refacere pentru a permite pacienților să privească emisiuni televizate. Obligația de plată a redevențelor drepturilor de autor și a drepturilor conexe pentru punerea la dispoziție a unor opere protejate	18
4. Dreptul de reproducere. Copia privată și compensația echitabilă. Finanțare suportată din bugetul general de stat	27
5. Dreptul de distribuire. Transfer al imaginii unei opere protejate de pe un poster pe hârtie pe o pânză pentru pictură	37
6. Vânzarea la licitație a unei opere de artă originale. Drept de suită în beneficiul autorului unei opere de artă originale (i.e., dreptul de a încasa un procent din prețul obținut la orice revânzare a operei)	46

7.	Copii pentru uz personal. Reproduseri efectuate cu ajutorul unor carduri de memorie de telefoane mobile. Compensație echitabilă _____	52
8.	Societatea informațională. Transmitere în direct a unei întâlniri sportive pe un site internet. Inserarea unui link hipertext pe un site internet poate constitui un act de comunicare publică în dreptul național _____	73
9.	Drept de distribuire. „Distribuție către public”. Reproduseri ale unor piese de mobilier protejate prin dreptul de autor. Ofertă de vânzare și publicitate efectuată într-un alt stat membru, neurnată de achiziționare _____	78
10.	Baze de date. Hărți topografice. Independența elementelor care constituie o bază de date. Posibilitatea de separare a elementelor menționate, fără afectarea valorii conținutului lor informativ. Luare în considerare a finalității unei hărți topografice pentru utilizator _____	83
11.	Drept exclusiv de reproducere. Domeniul de aplicare al excepției privind reprografia și al excepției privind copia privată. Perceperea unei remunerații cu titlu de compensație echitabilă pentru imprimantele multifuncționale _____	88
12.	Comunicare publică. Distribuirea de programe de televiziune prin profesioniști care transmit semnalele către abonații lor. Act de comunicare publică a operei audio-vizuale. Intervenția distribuitorilor și gradul de autonomie al acestora în raport cu organismul de radiodifuziune _____	105
II. Mărci _____		110
1.	Licență. Neînscrierea licenței în Registrul mărcilor Uniunii Europene. Admisibilitatea acțiunii în contrafacere inițiate de licențiat _____	110
2.	Utilizare neautorizată a mărcii. Anunțuri postate online fără știrea și fără consimțământul titularului mărcii sau al terțului a cărui licență asupra mărcii a expirat. Admisibilitatea acțiunii titularului mărcii împotriva fostului licențiat _____	114

3. Marcă a Uniunii Europene. Acte de contrafacere. Obligația instanței naționale de a dispune interzicerea continuării actelor de contrafacere. „Compensația rezonabilă” pentru fapte săvârșite după data publicării cererii de înregistrare, dar înainte de data publicării înregistrării mărcii _____ 121
4. Noțiunea „intermediar ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală” _____ 133
5. Conflict între mărci înregistrate. Lipsa unei acțiuni în anularea mărcii ulterioare. Noțiunea de „terț” _____ 140
6. Drept conferit de o marcă a Uniunii Europene. Aprecierea similarității și/sau a riscului de confuzie dintre două mărci. Elemente ale mărcilor care sunt redată într-o altă limbă decât o limbă oficială a U.E. _____ 146
7. Dreptul titularului unei mărci de a controla prima punere în comerț a produselor care poartă marca sa. Dreptul de a se opune importului de către terți a produselor care poartă marca sa. Deținerea produselor în antrepozit fiscal _____ 150
8. Cooperare judiciară în materie civilă. Recunoașterea și executarea hotărârilor _____ 158
9. Acțiune privind încălcarea unui drept de proprietate intelectuală. Dreptul la informare. Conflict cu norme de drept intern privind secretul bancar. Refuzul instituțiilor de credit de a furniza informațiile solicitate _____ 170
10. Marcă a Uniunii Europene. Renumele mărcii pe teritoriul unui singur stat membru. Marcă națională respinsă la înregistrare într-un alt stat membru _____ 178
11. Opoziție împotriva înregistrării unei mărci. Motive absolute de refuz la înregistrare. Declararea nulității unei mărci înregistrate. Semn constituit în același timp din forma impusă chiar de natura produsului și din forma produsului necesară obținerii unui rezultat tehnic. Distinctivitate dobândită prin uz _____ 185
12. Marcă anterioară constând într-o suită de litere. Caracter distinctiv mediu. Marcă ulterioară compusă din aceeași suită de litere și o sintagmă descriptivă.

Produse și servicii identice sau similare. Aprecierea riscului de confuzie _____	192
III. Desene și modele _____	201
1. Licență. Neînscrierea licenței în Registrul desenelor sau al modelelor industriale comunitare. Admisibilitatea acțiunii în contrafacere inițiate de licențiat. Repararea prejudiciului _____	201
2. Desene sau modele industriale și mărci. Utilizarea de către un terț a unei mărci, fără acordul titularului, pentru fabricarea de piese de schimb sau accesorii pentru automobile identice cu produsele pentru care este înregistrată marca _____	208
IV. Brevete. Certificate suplimentare de protecție _____	220
1. Stabilirea cheltuielilor de judecată _____	220
2. Medicamente de uz uman. Condiții pentru obținerea unui Certificat suplimentar de protecție _____	227
3. Medicamente brevetate. Condiții pentru obținerea unui Certificat suplimentar de protecție sau a mai multor certificate pornind de la același brevet. Modificarea principiilor active dintr-un brevet de bază _____	237
4. Medicamente brevetate. Durata certificatului suplimentar de protecție. Noțiunea „data primei autorizații de introducere pe piață în Uniunea Europeană”. Luarea în considerare a datei deciziei de autorizare sau a datei de notificare a acestei decizii _____	246
Index legislație _____	255
A. Dispoziții legale interpretate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauzele analizate _____	255
B. Alte norme de drept european și internațional citate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauzele analizate _____	258
Index cauze analizate _____	259
Hotărâri pronunțate în anul 2015 _____	259
Hotărâri pronunțate în anul 2016 _____	259

Capitolul 1.

Procedura trimerilor preliminare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene de către instanțele naționale. Cuvânt introductiv^[1]

Procedura trimerilor preliminare se exercită în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene („C.J.U.E.” sau „Curtea”) și permite instanțelor naționale să clarifice, prin întrebări adresate C.J.U.E., aspecte privind interpretarea și/sau validitatea anumitor dispoziții de drept european, astfel încât să fie asigurată, la nivelul Uniunii Europene, o aplicare uniformă a dreptului european. Procedura trimerilor preliminare este deschisă oricărui judecător din statele membre ale Uniunii Europene cu privire la aplicarea dreptului european.

Conform art. 267 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, în cazul instanțelor naționale de ultim resort (respectiv instanțele ale căror hotărâri rămân obligatorii pentru părțile litigiului, fără ca acestea din urmă să mai poată exercita alte căi de atac împotriva hotărârilor respective), procedura trimerilor preliminare este obligatorie pentru aceste instanțe, dacă este solicitată de către una dintre părțile litigiului și dacă solicitarea se dovedește a fi pertinentă, precum și dacă instanțele au îndoieli cu privire la aplicarea dreptului european. În cazul celorlalte instanțe naționale însă, această procedură nu este obligatorie, chiar dacă una dintre părțile litigiului solicită acest lucru.

În orice caz, toate instanțele naționale sunt obligate să apeleze la procedura trimerilor preliminare în caz de dubiu cu privire la interpretarea prevederilor dreptului european aplicabile speței deduse judecății sau în caz de îndoială cu privire la validitatea unui act emis de o autoritate, oficiu sau agenție europeană.

Jurisprudența C.J.U.E. a stabilit că instanțele naționale sunt competente pentru a aprecia, în funcție de specificitatea cauzei deduse judecății, necesitatea unei întrebări preliminare în vederea soluționării fondului litigiului, precum și pertinența întrebărilor adresate: „*O instanță națională ale cărei*

[1] Capitol realizat ca urmare a interpretărilor următoarelor acte normative și recomandări:

a) Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene - 2012/C-326/01 - *JO C 326, 26/10/2012, p. 0001-0390*;

b) Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Uniunii Europene [*JO L 265/1 din 29.9.2012*];

c) Recomandări în atenția instanțelor naționale, referitoare la efectuarea trimerilor preliminare [*JO L 265 din 29.9.2012*].

decizii nu pot face obiectul unei căi de atac în dreptul intern trebuie, atunci când i se adresează o întrebare de drept comunitar, să își îndeplinească obligația de sesizare a Curții de Justiție, cu excepția cazului în care constată că întrebarea adresată nu este pertinentă sau că dispoziția comunitară în cauză a făcut obiectul unei interpretări din partea Curții sau că aplicarea corectă a dreptului comunitar se impune cu o asemenea evidență încât nu mai lasă loc niciunei îndoieli rezonabile” (Hotărârea din 27 martie 1963, Da Costa En Schaake N.V., Jacob Meuer N.V. și Hoechst-Holland N.V. împotriva Nederlandse Belastingadministratie, C-28/62, EU:C:1963:6).

Cererea de sesizare a C.J.U.E. se face numai în situația în care, în cursul unui litigiu aflat pe rol, se pune problema interpretării sau a validității unei norme de drept european. Prin urmare, instanța națională este cea care stabilește relevanța dreptului european pentru soluționarea litigiului aflat pe rol și dacă cererea de adresare a unei întrebări preliminare este sau nu necesară. Întrebarea care poate fi adresată de către instanța națională vizează exclusiv probleme de interpretare, validitate sau aplicare a dreptului comunitar, iar nu aspecte legate de dreptul național sau elemente particulare ale speței deduse judecătii.

În timp ce C.J.U.E. se pronunță doar cu privire la elementele întrebării preliminare adresate de instanța națională, aceasta din urmă își păstrează competența cu privire la soluționarea cazului cu care a fost sesizată.

C.J.U.E. răspunde, în principiu, întrebării care i-a fost adresată și nu poate refuza un răspuns pentru motivul că ar fi nerelevant speței respective, însă poate refuza, în măsura în care nu ar intra în competența sa, să se pronunțe cu privire la întrebarea primită.

Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii, adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice, beneficiază de o prezumție de pertinentă. Refuzul Curții de a statua asupra unei cereri de decizie preliminară adresate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal ori atunci când problema este de natură ipotetică ori Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate. Dacă nu rezultă în mod vădit că problema ridicată în cadrul cererii de decizie preliminară este de natură ipotetică, această cerere este admisibilă.

Deși instanța națională rămâne competentă în ceea ce privește luarea de măsuri asigurătorii, odată adresată o întrebare preliminară către C.J.U.E., instanța națională are obligația de a suspenda cauza dedusă judecătii până la momentul la care obține o decizie din partea C.J.U.E. [*în dreptul român, sus-*

pendarea se pronunță conform art. 412 alin. (1) pct. 7 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă], a cărei interpretare va fi ținută să o aplice. Cu titlu de excepție, în această perioadă, instanța națională va putea adopta măsuri de urgență provizorii, în special în ceea ce privește aspecte care țin de stabilirea validității anumitor dispoziții ale dreptului secundar al Uniunii Europene (i.e., acte ale autorităților, oficiilor, agențiilor europene).

Procedura trimerilor preliminară este lipsită de costuri și Curtea nu se pronunță cu privire la cheltuielile de judecată din litigiul principal, rămânând instanței naționale această sarcină.

Hotărârea preliminară a C.J.U.E. este obligatorie pentru instanța de trimiteră, dar numai în privința litigiului în cadrul căruia a fost formulată întrebarea preliminară. În cazul în care C.J.U.E. a fost sesizată de către o instanță a cărei decizie este supusă unei căi de atac, hotărârea preliminară a C.J.U.E. este obligatorie și pentru instanța care soluționează calea de atac în acest litigiu. În fapt, hotărârea C.J.U.E. are caracter obligatoriu pentru instanțele de judecată ale tuturor statelor membre cărora li se solicită să se pronunțe cu privire la situații similare care au generat adresarea întrebării preliminare.